

Bistriška:

Po teloh.

lutnja o pomladi je dahnila iz daljav. Zajela je prisojna brda, razsežne poljane, vršče gozde in obsolnčene bregove.

V tistih dneh je odprla svoj cvet v gozdu, med židano reso in pernatim zimzelenom, bela roža — teloh. Ali je pozvonila našim otročičkom s svojim belim klobukom? — Glej jih otrok zvedavih! — Sevé, zunaj je toplo, zunaj sije solnce, in iz jasnih daljav se popenja pomlad preko trav. Ura je tri. — Otročičkom se mudi, o takó mudi iz šole. Ni prijetno v šolski sobi, kadar kuka skozi okna mehki solnček in kliče in vabi: »Prijeteljški, ljubčki, vam sijem, za vas grejem zemljo!« Ura je tri. Nestrpno mežikajo očesca, nemirne ročice segajo po preluknjanih klobučkih in brezkrainih čepicah. Krepak »zbogom«, in vrsta, dolga procesija, mladih vročekrvnežev se spusti po široki cesti.

Kaj jim šola in kaj seda učiteljica, ko jih boža solnček in jih vabijo bele rože na skritih brdih! »Po kúrjice, po kúrjice!« vpijejo vsevprek. — Prvi je Janez. Oči se mu svetijo, lica se smejó. Za njim cela kopa — izvzemši Naceta, Stanka in Pavla. Domov morajo — sirotice, ker nimajo dobre mamic, ki bi oblažila očetovo strogost s svojo mehko besedo.

Visoko pod nebo se vzpenja hribovita stena. Čisto v vrhu je podobna razsekani planinski špici. Divje, razjedeno ji je skalnato telo. Čas je zarisal rane po njej, dež jih je izpiral.

»Ne, tja gor ne gremo!« se oglasi Janez, »Tam ni kurjic in tudi ne rdeče rese. Po stezi in potem na desno in na levo.« — Usta zavriskajo, srca zapojó. Kdo bi ne bil vesel? Živa pomlad je v njih, živa pomlad hodi z njimi. V očeh jim vriska, v srcu jim poje, na nebu se jim smeji solnce, izpod zelenja jih pozdravlja tisoč belih in rdečih cvetov.

»Po stezi za menoj!« vpije Janez, poveljnik mladih pustolovcev. Kdo bi ga ne slušal, korenjačka? Velik je, največji izmed vseh. Širokoplečat, zdravih lic in srčno dobrega pogleda.

Steza, mehka in rjavkasta, se ostro odrisuje od zasneženih travnikov. Preko snivajočih trat, čez napol zasnežene travnike, mimo žuboreče vodice hiti dalje in dalje — v zeleno reber. Tja gor gre med zasanjane smreke in sirotne gabre, na tista prisojna brda, kamor je zavela čisto naskrivoma pomlad, kjer je zapela čisto rahlo, komaj v snu svojo lepo pesem.

Komu jo je zapela, za koga posula iz svoje zlate košarice belorožnatih cvetov? — Ej komu drugemu nego otročičkom — živi pomladi.

¹ Gorenjci nazivajo teloh (*helleborus niger*) kurjice.

»Ho, hop!« — Janezov glas odmeva na daljavo in širjavo, kakor povelje je zasekalo med veselo vriskanje in glasno pesem. Kakor metulji so zardela lica odfrčala na desno in levo.

Oči zro, oči božajo in pijó! Rožnata barva je dahnila na oči in lica, pomladanja slutnja je objela srca. Belorožnati cvetovi blesté med zelenjem, židana resa kima. Smreke šumé, bori vztrepetavajo, sirotni gabrí pa drhté v polsnu z golimi rogovilastimi vejami. — Ali čutijo v svoji dremavici pomlad, ki plava tako blizu njih? — Bele rože vabijo, židana resa kliče. »Otročički, ljubčiki, očesca so odprta, telesca belo oblečena, in naša pesem je sladka — o! poslušajte jo!«

Torbice so odletele v travo med topeči se sneg, kolena so se upognila, roke božajo cvéte čisto rahlo, prav ljubeče, in drobni prstki segajo po deviških telesih in trgajo rožo za rožo — — —

Bogata pesem zveni. Kipeče vriskanje nosi odmeve v dolino. Bele rože in rdeča resa, vse se priklanja mlademu življenju, živi pomladi. — Sama pomlad, neizmerno lepa in čudovito mehka, plava preko rebri, budi rože in vriska do neba. In solnce se ji odziva, zlato, mehko in toplo.

»Ho-hop!« od leve proti desni. »Ju-hu!« od desne proti levi. Torbe na rame, belo cvetje v roke! Pod gabrom stoje veseljački pomladanski. — Kaj je lepše? Ali tisti zornobeli cvetovi med židano, krvavosladko reso z zlatimi očesci ali te žive, blesteče zvezdice, ki svetijo izpod klobučkov in čepic, žametna ličeca in sladka ustka?

O, oboje je lepo, globoko lepo, čudovito mehko, da bi človek objel z rokami in ponesel v svoj skriti, samotni dom, da bi ubranil pred črno nevihto, pred hudo uro... V obojem se smeji sreča, v obojem vriska pomlad, kipi zdravo življenje, vroč ogenj. Na klobučkih se sveti teloh, iz gumbnic žari resa, v rokah se tresejo beli cvetovi med živo krvjo židane rese.

Pomlad nosijo otroci domov v rokah, pomlad v očeh, pomlad v srcih. In v nizkih sobah bo zadišalo po pomladi, po rožah...

O dolgo, še dolgo naj jim pozvanja pomlad, naj jim cvetó bele rože!...

Dan se spaja v večer. Rožnata zarja obliva Karavanke. Zasnežene čeri in razjedene grape odsevajo v rožnatem sijaju. Sava, vsa blesteča, teče svečano skozi večerno šumenje, gozdovi se potapljajo v noč, poljane se zakrivajo v temo.

Jaz mislim na pomlad, ki jo slutim v trepetu večerne zarje vrhu slemén. V srcu pozdravljam rože, ki mi jih prinese v naročje, drhtim po zvončkah, čakam vijolic...

Kdaj se povrnejo rosnooki, pomladni cvetovi?

Pred vrati šepetanje. Kdo je?

Boječe trkanje... Naprej! — »Dober večer, dober večer!«

Beli cvetovi drhté v ročicah, svetle oči blesté pred menoj.

»Hvala lepa, hvala lepa!«

Čisto rahlo, kakor duša v svetišče k svojemu Bogu, je zavela v mojo izbo pomlad. Otroci so jo prinesli v žarečih očkih in jo v belih rožah razgrnili po mizi. Kakor sanja je zavela mimo mene... Na mizi leže cvetovi rosnooki, rožnati. Božam jih in skrbno poslušam trepet zornih listkov. Saj je v njih pozdrav iz daljnih krajev, pozdrav pomladi.

Otroci za pomlad — zahvaljeni! Vi ste mi jo prinesli poln naročaj — v trepet teh večernih sanj.

A. Čebular:

Na ptičji svatbi.

Na svatbo iz gozdóv, dobnav,
veselo prikramljajo ptice,
saj pestrobarvni ščinkavček
je ženin gízdave sinice.

To vam je danes dirindaj!
Vse gnete se, vse se dobríka —
ni čudo, da je vzklik: „Zakaj
ni prišel kos, da nas naslika?“

Po trati pari se vrsté,
saj svirajo jim zlatokljuni
takó lepó, da ptički z gnezd
zijajo v svet kot na tribuni.

In v hram poglej! Kakó kalin
bokale lične prazni vina,
ta rdečelični gízdalin —
gotovo jim je starešina?

Do poznih uric rajajo — —
Ko dan pa iz livade vstane,
pa s solncem vetrič šine v log
in svate dražita zaspane.

